

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Brno

23. XI. 1965

ŠTUDÁCI A KANTOŘI BEZ KATEDRY

Ostravský návrat Jaroslava Žáka

Společnou prací někdejšího kantora Jaroslava Žáka a současného režiséra Zd. Pošívala vznikla hra „se zpěvy a tanci“, jak bychom to asi mohli nazvat — Bitva v gymn. Jaroslav Žák je sice v programu ostravského Divadla P. Bezruče uveden jako autor na druhém místě, ale to už asi patří k věci — I když jsou některé pasáže jeho známých knih převzaty doslova. Právě tyto pasáže působí stále svěže.

HRA jednotlivých představitelů (až na zpěvy, v nichž se bezručovcům stále nedaří) je bezesporu znamenitou hereckou prací. Konečně mládí tu hraje sebe. Platí to zejména o J. Wimmerovi, který v postavě Čuřila vytvořil kouzelnou studii švenčfře. Skvělou figurku mrštného komediantství podává rovněž J. Zach jako němčinář Lejsal.

Pokud obecenstvo dokáže živě reagovat, není pochyby, že i na spádu hra v reprízách získá. Jiná je otázka nesourodého spojení dvou odlišných myšlenkových světů a tím i žánrů. Z. Pošíval se snaží recesní Žákovy scénky rámcovat jakýmsi vnitřním bojem, který se neúprosně rozvíjí jak ve sborově, tak i mezi študáky. Jestliže Žákoví Študáci

a kantoři vyrůstají ve svém bohatýrském smíchu sice z konfliktu, ale nikoliv tragického, Pošívalovy figurky rostou v jakési zásadní životní dilema lidského charakteru. Tyto dvě myšlenkové roviny jsou ovšem neslučitelné. U Žáka jde o konflikt zkostnatělého byrokratismu, tedy v podstatě lidské hlouposti, s mladým tvořivým světem. U Pošívala jde o „zásadní“ rozpory mezi podlostí, bezcharakterností, úplatkářstvím na jedné straně a jakousi vypreparovanou morální čistotou na straně druhé. Přenášet Žákovu študáckou recesi do sfér světonázorových, etických či dokonce filozofických je snad přece jen poněkud násilné. A divadelně rozhodně málo účinné.